

UREDBA O SAMOSTOJNIH DELAVCIH V KULTURI

I. VSEBINA UREDBE

1. člen

Ta uredba določa specializirane poklice in deficitarne poklice na področjih kulturnih dejavnosti, kriterije za ugotavljanje študijskih dosežkov ter kriterije izpolnjevanja izjemnega kulturnega prispevka in prispevka k razvoju področja, ki ga zajemajo deficitarni poklici, višino dohodkovnega cenusa ter vrste nagrad in kriterije, na podlagi katerih se pri ugotavljanju dohodkovnega cenusa upoštevajo druge primerljive domače in tuje umetniške štipendije. Uredba tudi podrobneje ureja postopke vpisa posameznikov v razvid oziroma izbrisa iz razvida samostojnih delavcev v kulturi pri ministrstvu, pristojnem za kulturo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), postopke pridobitve, prenehanja in podaljšanja pravice do plačila prispevkov za socialno varnost iz državnega proračuna (v nadaljnjem besedilu: pravica do plačila prispevkov za socialno varnost), postopke uveljavljanja in prekinitve uveljavljanja pravice do plačila prispevkov za socialno varnost, ugotavljanja preseganja dohodkovnega cenusa, povračila neupravičeno plačanih prispevkov za socialno varnost ter uvrščanja v razrede karijerne dinamike.

II. VPIS V RAZVID

2. člen

(1) V razvid samostojnih delavcev v kulturi (v nadaljnjem besedilu: razvid) se lahko vpiše, kdor izpolnjuje naslednje pogoje:

- samostojno opravlja vsaj enega od specializiranih poklicev na področjih iz 4. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP, 8/25 in 77/25; v nadaljnjem besedilu: zakon), ki so navedeni v prilogah I in II te uredbe,
- ima ustrezno strokovno izobrazbo oziroma z dosedanjim delom izkazuje, da je usposobljen za opravljanje tega poklica,
- v primeru opravljanja reguliranega poklica izpolnjuje vse pogoje za opravljanje reguliranega poklica oziroma jih bo izpolnil v enem letu od podelitve statusa,
- z dnem vpisa in v času vpisa ni vključen v obvezna socialna zavarovanja na drugi podlagi s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom,
- ni uživalec pokojnine.

(2) Kdor zaprosi za vpis v razvid v obdobju dveh let od zaključka študija oziroma strokovnega izpita, če je ta predpisan z zakonom, se lahko vpiše pod naslednjima pogojevma:

- z dnem vpisa in za čas vpisa ni vključen v obvezna socialna zavarovanja na drugi podlagi s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom in
- njegovi dosežki v času študija obetajo pomembno delovanje na področju kulture ali v poklicu, ki ga je treba zaradi kadrovskih potreb v kulturi, ohranjanja kulturne dediščine ali kulturnopolitičnih

ciljev, opredeljenih v nacionalnem programu za kulturo, posebej podpirati (v nadaljnjem besedilu: deficitarni poklic)

(3) Prijavitelj se lahko v razvid vpiše z največ petimi poklici.

(4) Posameznikova usposobljenost za opravljanje posameznega poklica se presoja na podlagi njegovega življenjepisa, bibliografije, seznama del oziroma dosežkov, kritik in objav v strokovni literaturi, priporočil in morebitnih drugih pomembnih dejstev.

(5) Za študijske dosežke, ki obetajo pomembno delovanje na področju kulture, se štejejo dela in dosežki študentov v času študija, za katere so prejeli univerzitetno študentsko nagrado ali študentsko nagrado drugega visokošolskega zavoda na področju kulture, ali drugi pomembni dosežki v času študija na področju umetnosti in kulture, ki se presojajo na podlagi življenjepisa, bibliografije oziroma seznama del ali umetniških dosežkov, priporočil in drugih ustreznih dejstev, iz katerih sta razvidna obseg in kakovost njihovega dela v času študija.

(6) Specializirani poklici in specializirani deficitarni poklici po tem členu uredbe so navedeni v prilogah I in II, ki sta sestavni del te uredbe.

(7) Regulirani specializirani poklici in regulirani specializirani deficitarni poklici so tisti poklici, ki so navedeni v prilogah I in II te uredbe in so hkrati na seznamu reguliranih poklicev, kot jih določa zakon, ki ureja reguliranje poklicev.

(8) Minister v sodelovanju s strokovnimi komisijami najmanj vsaka tri leta pregleda seznama specializiranih poklicev in kriterijev ter morebiten predlog sprememb in dopolnitev pošlje v obravnavo vladi. Minister lahko k sodelovanju pri pripravi predloga pozove tudi strokovno in zainteresirano javnost.

3. člen

(1) Pri posamezniku, ki je že bil vpisan v razvid in po izbrisu iz razvida znova poda vlogo za vpis z istimi specializiranimi poklici, ki so ob ponovnem vpisu navedeni v tej uredbi, se preveri le izpolnjevanje pogojev, da posameznik ni uživalec pokojnine in da ni vključen v obvezna socialna zavarovanja na drugi podlagi s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom. V tem primeru se minister o vpisu v razvid ne posvetuje s strokovno komisijo.

(2) Prejšnji odstavek ne velja za posameznika, ki je bil iz razvida izbrisan v skladu s 6. členom te uredbe po uradni dolžnosti.

4. člen

Posameznik se vpiše v razvid na podlagi vloge. Vlogi priloži dokazila o izpolnjevanju pogojev iz 2. člena te uredbe, ki jih organ sam ne more pridobiti iz uradnih evidenc, ki jih vodijo upravni in drugi državni organi, organi samoupravnih lokalnih skupnosti ali nosilci javnih pooblastil, po uradni dolžnosti.

5. člen

(1) O zahtevi za vpis v razvid odloči minister z odločbo.

(2) Minister sprejme odločitve o vpisu v razvid po posvetovanju s strokovno komisijo iz 20. člena zakona.

(3) Predlagatelj se v razvid vpiše z datumom, ki ga na poziv ministrstva izbere sam, pri čemer ta datum ne more biti zgodnejši od dneva vložitve vloge za vpis in ne kasnejši od treh mesecev od dneva prejema poziva. Če predlagatelj v 15 dneh od prejema poziva ministrstvu ne sporoči izbranega datuma vpisa, se v razvid vpiše s prvim dnevom naslednjega meseca po izdaji odločbe iz prvega odstavka tega člena.

III. IZBRIS IZ RAZVIDA

6. člen

(1) Samostojni delavec v kulturi se izbriše iz razvida na njegovo zahtevo ali po uradni dolžnosti, če ugotovi, da ne izpolnjuje več pogojev iz 2. člena te uredbe, in v primeru njegove smrti.

(2) O izbrisu iz razvida odloči minister z odločbo, v kateri določi tudi datum izbrisa iz razvida. V primeru izbrisa na zahtevo samostojnega delavca v kulturi je najzgodnejši možni datum izbrisa iz razvida datum vložitve zahteve za izbris.

IV. KARIERNA DINAMIKA

7. člen

(1) Glede na delovne izkušnje na področju kulture se prijavitelj uvrsti v enega od naslednjih razredov karierne dinamike:

- samostojni delavec v kulturi III,
- samostojni delavec v kulturi II,
- samostojni delavec v kulturi I.

(2) Prijavitelj, ki ima največ 5 let delovnih izkušenj na področju kulture, se uvrsti v karierni razred »samostojni delavec v kulturi III«, prijavitelj, ki ima več kot 5 let in največ 25 let delovnih izkušenj na področju kulture, se uvrsti v karierni razred »samostojni delavec v kulturi II«, prijavitelj, ki ima več kot 25 let delovnih izkušenj na področju kulture, pa se uvrsti v karierni razred »samostojni delavec v kulturi I«.

(3) Za delovne izkušnje na področju kulture štejejo:

- samozaposlitev na področju kulture in umetnosti (vpis v razvid),
- samostojno podjetništvo (status samostojnega podjetnika) z registrirano dejavnostjo na področju kulture oziroma umetnosti,
- redna zaposlitev na področju kulture oziroma umetnosti v javnih zavodih, nevladnih organizacijah, agencijah, skladih, organih javne uprave ali drugih pravnih osebah zasebnega prava z registrirano dejavnostjo na področju kulture oziroma umetnosti,
- pedagoško delo na področju kulturnih vsebin v javnih ali zasebnih izobraževalnih zavodih v Sloveniji in mednarodnem okolju,
- delo na področju kulture oziroma umetnosti, opravljeno po avtorski ali podjemni pogodbi.

(4) Delo, opravljeno po avtorski ali podjemni pogodbi, se upošteva tako, da se višina izplačila iz posamezne pogodbe deli z minimalno urno postavko, preračunano glede na minimalno plačo, kot je določena z zakonom za posamezno leto. Za vsakih osem ur tako ugotovljenega opravljenega dela se posamezniku prizna en dan delovnih izkušenj. Kot ustrezno dokazilo za uveljavljanje delovnih izkušenj iz tega naslova se upošteva priložena pogodba, skupaj z dokazilom o izplačilu. Za dokazilo o izplačilu velja dokazilo finančnega urada o ugotovljenih prihodkih posameznika na podlagi pogodb civilnega

prava za posamezno leto ali potrdilo banke o prejetem nakazilu. Posameznik mora v primeru, da uveljavlja delovne izkušnje iz tega naslova, priložiti izjavo, da v času, ko je delal po pogodbi civilnega prava, ni bil redno zaposlen ali samozaposlen. Delo po pogodbi civilnega prava se upošteva, če je bilo po vrsti aktivnosti primerljivo s katerim od poklicev, ki so navedeni v prilogah I in II te uredbe. V primeru nejasnosti, ali je delo, opravljeno po podjemni pogodbi, primerljivo z določenim poklicem, o tem poda mnenje strokovna komisija.

8. člen

Ko samostojni delavec v kulturi pridobi več kot 5 let oziroma več kot 25 let delovnih izkušenj, ministrstvo izda odločbo, s katero ga uvrsti v ustrezni višji razred karierne dinamike.

V. PRAVICA DO PLAČILA PRISPEVKOV ZA SOCIALNO VARNOST

9. člen

(1) Samostojni delavec v kulturi lahko pridobi pravico do plačila prispevkov za socialno varnost, če njegovo delo v zadnjih petih letih pred vložitvijo vloge pomeni izjemen kulturni prispevek ali v primeru, da gre za deficitarne poklice, če delo samostojnega delavca v kulturi v zadnjih petih letih pred vložitvijo vloge pomeni prispevek k razvoju področja, ki ga zajemajo ti poklici.

(2) Če je bil samostojni delavec v kulturi v zadnjih petih letih pred vložitvijo vloge za polni delovni čas zadržan od dela iz zdravstvenih razlogov v trajanju nad 30 dni ali zaradi materinskega, očetovskega ali starševskega dopusta, se pri presoji izjemnega kulturnega prispevka njegovega dela iz prejšnjega odstavka upošteva petletno obdobje, podaljšano za skupni čas zadržanosti od dela v zadnjih petih letih pred vložitvijo vloge.

(3) Višina plačila prispevkov za socialno varnost je odvisna od razreda karierne dinamike, v katerega je uvrščen samostojni delavec v kulturi:

- samostojni delavec v kulturi III ima pravico do plačila prispevkov za socialno varnost od najnižje zavarovalne osnove za samozaposlene za socialno in zdravstveno zavarovanje (v nadaljnjem besedilu: najnižje zavarovalne osnove),
- samostojni delavec v kulturi II ima pravico do plačila prispevkov za socialno varnost v višini zavarovalne osnove, ki je enaka 80 % zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec,
- samostojni delavec v kulturi I ima pravico do plačila prispevkov za socialno varnost v višini zavarovalne osnove, ki je enaka 85 % zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec.

(4) V primeru uvrstitve samostojnega delavca v kulturi v višji razred karierne dinamike, z odločbo iz 8. člena te uredbe, se spremenjena višina prispevkov za socialno varnost iz prejšnjega odstavka začne upoštevati s prvim dnevom naslednjega meseca po dokončnosti odločbe.

(5) O pridobitvi pravice do plačila prispevkov za socialno varnost ministrstvo odloči z odločbo. Pravica se podeljuje za pet let, z možnostjo ponovnih podeljevanj. Samostojni delavec v kulturi, ki je vlogo za pridobitev pravice vložil hkrati z vlogo za vpis v razvid samostojnih delavcev v kulturi, pridobi pravico z dnem vpisa v razvid samostojnih delavcev v kulturi. Samostojni delavec v kulturi, ki je bil ob vložitvi vloge že vpisan v razvid samostojnih delavcev v kulturi, pravice pa ni imel, pridobi pravico s prvim dnevom naslednjega meseca po vložitvi vloge. Samostojni delavec v kulturi, ki je bil ob vložitvi vloge že vpisan

v razvid samostojnih delavcev v kulturi in je imel pravico, znova pridobi pravico z naslednjim dnem od izteka pravice.

(6) Ne glede na prvi odstavek tega člena pravice do plačila prispevkov za socialno varnost ne more pridobiti samostojni delavec v kulturi, ki je dopolnil 40 let pokojninske dobe.

(7) Ne glede na peti odstavek tega člena se samostojnemu delavcu v kulturi, ki je dosegel starost najmanj 55 let in mu je bila pravica do plačila prispevkov za socialno varnost v preteklosti že priznana v skupnem trajanju najmanj 20 let, pri čemer se v to obdobje všteva tudi čas zaposlitve v javnih zavodih, nevladnih organizacijah in pri drugih delodajalcih s področja kulture, prizna pravica do plačila prispevkov za socialno varnost vse do dopolnitve 40 let pokojninske dobe.

(8) Ne glede na peti odstavek tega člena se samostojnemu delavcu v kulturi, ki je bil v petletnem obdobju trajanja pravice do plačila prispevkov za socialno varnost iz državnega proračuna za polni delovni čas zadržan od dela iz zdravstvenih razlogov v trajanju nad 30 dni ali zaradi materinskega, očetovskega ali starševskega dopusta in se mu v tem času prispevki za socialno varnost iz državnega proračuna po tej uredbi niso plačevali, trajanje pravice do plačila prispevkov za socialno varnost z odločbo podaljša za skupni čas zadržanosti od dela v petletnem obdobju trajanja pravice.

(9) Ministrstvo lahko za namene ugotavljanja pogojev iz šestega in sedmega odstavka tega člena pridobi podatke neposredno od Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

10. člen

(1) Za izjemni kulturni prispevek iz prvega odstavka prejšnjega člena se šteje predlagateljevo delo, ki je po obsegu in kakovosti v strokovni in širši javnosti ovrednoteno kot izjemno (celostna ocena kakovosti prijaviteljevega dela in prispevek k razvoju področja, referenčnost prijavitelja, prispevek k dostopnosti, internacionalizaciji ali medsektorski vpetosti kulture, nominacije za nagrade in nagrade, razvoj veščin, povezanih s področjem dela). Predlagateljevo delo je ovrednoteno kot izjemno, če po oceni strokovne komisije dosega točkovne pragove, ki so določeni v Prilogi I.

(2) Za prispevek k razvoju področja, ki ga zajema deficitarni poklic iz drugega odstavka prejšnjega člena, se šteje predlagateljevo delo, ki je po obsegu in kakovosti v strokovni in širši javnosti ovrednoteno kot visoko strokovno (celostna ocena kakovosti prijaviteljevega dela in prispevek k razvoju področja, referenčnost prijavitelja, prispevek k dostopnosti, internacionalizaciji ali medsektorski vpetosti kulture, nominacije za nagrade in nagrade, razvoj veščin, povezanih s področjem dela). Predlagateljevo delo je ovrednoteno kot visoko strokovno, če po oceni strokovne komisije dosega točkovne pragove, ki so določeni v Prilogi II.

(3) Podrobnejši kvantitativni in kvalitativni kriteriji izjemnosti oziroma visoke strokovnosti predlagateljevega dela za posamezne specializirane poklice in specializirane deficitarne poklice so določeni v prilogah I in II te uredbe.

(4) Pri vrednotenju dela samostojnega delavca v kulturi, ki v zadnjih petih letih pred vložitvijo vloge dela ni opravljal polni delovni čas zaradi uveljavljanja pravice staršev do krajšega delovnega časa zaradi nege in varstva otroka, s pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega, vendar najmanj štiri ure dnevno oziroma najmanj 20 ur tedensko v skladu s predpisi, ki urejajo obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ali s pravico, da delajo krajši delovni čas iz zdravstvenih razlogov v skladu s predpisi, ki urejajo zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje, se kvantitativni kriteriji oziroma zahtevani točkovni pragovi sorazmerno znižajo tako, kot je določeno v prilogah I in II te uredbe.

11. člen

(1) Vloga za priznanje pravice do plačila prispevkov za socialno varnost mora vsebovati naslednja dokazila:

- dokumentacijo, s katero predlagatelj izkazuje, da njegovo delo v zadnjih petih letih pred vložitvijo vloge pomeni izjemni kulturni prispevek oziroma prispevek k razvoju področja, ki ga zajema deficitarni poklic (če se vloga nanaša na več poklicev, mora biti priložena dokumentacija za vsak poklic posebej), pri čemer predloženo delo ne sme biti del predhodne vloge, na podlagi katere mu je bila v preteklosti ta pravica že priznana,
- odločbe o odmeri dohodnine oziroma davčne obračune akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti in druge davčne odločbe ter podatke iz obračunov davčnega odtegljaja za prejšnja tri leta ali izrecno pisno izjavo predlagatelja, da soglaša s tem, da vsebino teh dokumentov od pristojnega organa po uradni dolžnosti pridobi uradna oseba, ki vodi postopek,
- dokazilo o izpolnjevanju pogoja glede priznane pravice do plačila prispevkov za socialno varnost iz državnega proračuna v skupnem trajanju najmanj 20 let, če predlagatelj uveljavlja trajno pravico do plačila prispevkov za socialno varnost do izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine,
- podatek o datumu izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine,
- pisne izjave o soavtorstvu, če je delo nastalo v sodelovanju z drugimi avtorji,
- pisne izjave in seznam iz 25. člena uredbe.

(2) Vlogi ni treba prilagati potrdil, izpiskov in drugih podatkov o dejstvih iz uradnih evidenc, pomembnih za odločitev o vlogi, iz uradnih evidenc, ki jih vodijo državni organi, organi samoupravnih lokalnih skupnosti ali nosilci javnih pooblastil.

12. člen

(1) O zahtevi za pridobitev pravice do plačila prispevkov za socialno varnost minister odloči z odločbo.

(2) Minister sprejme odločitev o priznanju pravice do plačila prispevkov po posvetovanju s strokovno komisijo iz 20. člena zakona.

(3) Minister sprejme odločitev iz prejšnjega odstavka na podlagi mnenja strokovne komisije glede izpolnjevanja kvantitativnih in kvalitativnih kriterijev izjemnosti oziroma visoke strokovnosti predlagateljevega dela v zadnjih petih letih pred oddajo vloge, ki so določeni v skladu s tretjim odstavkom 10. člena te uredbe.

(4) Če posameznik poda zahtevo za vpis v razvid in zahtevo za priznanje pravice do plačila prispevkov za socialno varnost sočasno, lahko minister o obeh vlogah odloči hkrati.

(5) Če je zahteva za priznanje pravice do plačila prispevkov za socialno varnost podana sočasno z zahtevo za vpis v razvid, se pravica do plačila prispevkov za socialno varnost lahko prizna z dnem vpisa v razvid, sicer se lahko prizna s prvim dnem naslednjega meseca, od vložitve popolne vloge za priznanje pravice do plačila prispevkov.

VI. UVELJAVLJANJE PRAVICE DO PLAČILA PRISPEVKOV

13. člen

(1) Posameznik, ki je pridobil pravico do plačila prispevkov za socialno varnost (v nadaljnjem besedilu: upravičenec) lahko to pravico uveljavlja pod naslednjimi pogoji:

- vpisan je v razvid samostojnih delavcev v kulturi,
- je rezident Republike Slovenije za davčne namene in
- njegovo letno povprečje dohodkov iz zadnjih treh let ne presega višine dohodkovnega cenzusa za več kot 30 %.

(2) Če v določenem obdobju v času trajanja pravice do plačila prispevkov za socialno varnost kateri koli izmed pogojev iz prejšnjega odstavka ni izpolnjen, pridobljena pravica zaradi tega ne preneha, ni pa je mogoče uveljavljati. V tem primeru ministrstvo z odločbo ustavi/prekine plačevanje prispevkov za socialno varnost za toliko časa, dokler trajajo take okoliščine.

14. člen

(1) Dohodki iz tretje alineje prvega odstavka 13. člena te uredbe so dohodki, ki so obdavčeni z dohodnino, in sicer:

- dohodek iz dejavnosti,
- dohodek iz delovnega razmerja in
- drugi dohodki.

(2) Dohodki iz prejšnjega odstavka se ugotavljajo na naslednji način:

1. dohodek iz dejavnosti:

- če se davčna osnova za dohodek iz dejavnosti ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov, se za dohodek štejejo davčno priznani prihodki. Ta dohodek se ugotovi na podlagi obračuna akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti, ki je bil podlaga za odločbo o odmeri dohodnine (v nadaljnjem besedilu: obračun),
- če se davčna osnova za dohodek iz dejavnosti ugotavlja z upoštevanjem dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, se za dohodek štejejo davčno priznani prihodki. Ta dohodek se ugotovi na podlagi odločbe o odmeri dohodnine oziroma obračuna dohodnine od dohodka iz dejavnosti.

2. dohodek iz delovnega razmerja: upošteva se v višini, ki je enaka vsoti dohodkov, v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino. Ti dohodki se ugotovijo na podlagi davčnih odločb in podatkov iz obračuna davčnega odtegljaja

3. drugi dohodki: upoštevajo se v višini, ki je enaka vsoti davčnih osnov od teh dohodkov, v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino. Ti dohodki se ugotovijo na podlagi davčnih odločb in podatkov iz obračuna davčnega odtegljaja.

(3) Pri ugotavljanju preseganja dohodkovnega cenzusa se od dohodkov, ki so zajeti v odločbah oziroma obračunih iz prejšnjega odstavka, odštevajo:

- obračunani obvezni prispevki za socialno varnost, ki jih je samostojni delavec v kulturi plačal sam,
- prispevki za socialno varnost, kot so določeni v zakonu, ki ureja prispevke za socialno varnost, ki jih je v okviru delovnega razmerja plačal delojemalec,

- obračunani obvezni prispevki za socialno varnost, plačani iz državnega proračuna za samostojne delavce v kulturi, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov v obračunu akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti, če so bili navedeni prispevki vključeni kot prihodki v davčni obračun akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti,
- zneski dohodkov, ki jih je samostojni delavec v kulturi prejel iz naslova delovnih štipendij in drugih štipendij ministrstva, Javne agencije za knjigo Republike Slovenije, delovnih štipendij iz naslova knjižničnega nadomestila in drugih primerljivih umetniških štipendij, namenjenih spodbujanju ustvarjanja na področjih, ki jih določa 4. člen zakona in jih podeljujejo domače ali tuje organizacije ali lokalne skupnosti,
- dohodki iz naslova nagrad na področju kulture,
- potni stroški za potovanja v tujino in po tujini, če dokazljivo nastanejo kot neposredna posledica izvedbe kulturnih projektov in programov samostojnega delavca v kulturi.

(4) Nagrade iz prejšnjega odstavka so:

- nagrade, določene v Prilogi III, ki je sestavni del te uredbe,
- druge nagrade s področja kulture, ki jih podeljujejo Republika Slovenija, lokalne skupnosti v Republiki Sloveniji in organizacije s sedežem v Republiki Sloveniji, za katere strokovne komisije iz 20. člena zakona za posamezno področje presodijo, da so na primerljivi ravni z nagradami iz prejšnje alineje, oziroma se podeljujejo za področje, poklic ali zvrst kulture, ki nima primerljivih nagrad na državni ravni,
- najvišje nagrade in priznanja svetovnega merila, ki se podeljujejo na nadnacionalni ravni, ter druge mednarodne nagrade in priznanja, za katere strokovne komisije iz 20. člena zakona za posamezno področje presodijo, da so na primerljivi ravni z nagradami iz prve in druge alineje tega odstavka.

(5) Druge primerljive umetniške štipendije iz tretjega odstavka tega člena so štipendije, namenjene spodbujanju ustvarjanja na področjih iz 4. člena zakona, ki jih podeljujejo slovenske in mednarodne organizacije in niso izobraževalne. V primeru dvoma, ali gre za primerljivo umetniško štipendijo, mnenje o tem podajo strokovne komisije iz 20. člena zakona za posamezna področja kulture.

15. člen

Samostojni delavec v kulturi lahko v posameznem letu uveljavlja pravico do plačila prispevkov za socialno varnost glede na preseganje dohodkovnega cenzusa po naslednji lestvici:

- če v tekočem letu ne presega dohodkovnega cenzusa, lahko uveljavlja pravico do plačila prispevkov za socialno varnost v celoti,
- če v tekočem letu preseže višino dohodkovnega cenzusa za največ 10 %, lahko uveljavlja pravico do plačila prispevkov za socialno varnost v deležu 80 %,
- če v tekočem letu preseže višino dohodkovnega cenzusa za več kot 10 % in do vključno 20 %, lahko uveljavlja pravico do plačila prispevkov za socialno varnost v deležu 50 %,
- če v tekočem letu preseže višino dohodkovnega cenzusa za več kot 20 % in do vključno 30 %, lahko uveljavlja pravico do plačila prispevkov za socialno varnost v deležu 20 %.

16. člen

(1) Dohodkovni cenzus v posameznem letu je enak znesku letne bruto plače za 19. plačni razred, v obsegu osnovne plače, s plačne lestvice, ki je priloga zakona, ki ureja skupne temelje sistema plač v javnem sektorju, v preteklem letu.

(2) Nominalno višino dohodkovnega cenusa, ki velja v posameznem letu, objavi ministrstvo najpozneje do konca februarja istega leta na svojem spletnem mestu.

17. člen

(1) Preseganje dohodkovnega cenusa se ugotavlja za vsako tekoče leto posebej glede na povprečje dohodkov v zadnjih treh letih, ugotovljeno na podlagi odločb o odmeri dohodnine, obračunov akontacij dohodnine oziroma dohodnine od dohodka iz dejavnosti, drugih davčnih odločb in podatkov iz obračunov davčnega odtegljaja za zadnja tri leta.

(2) Ministrstvo pridobi podatke iz prejšnjega odstavka, potrebne za odločanje o uveljavljanju pravice do plačila prispevkov za socialno varnost, od Finančne uprave Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Finančne uprave), na podlagi zahtevka, pri čemer jih sme anonimizirano uporabiti tudi za statistične in raziskovalne namene.

(3) Upravičenec, ki želi uveljavljati znižanje dohodkov, ki so podlaga za ugotavljanje preseganja dohodkovnega cenusa, na podlagi prve alineje tretjega odstavka 14. člena te uredbe, mora ministrstvu predložiti izjavo, da je za znesek teh prispevkov povečal prihodke v davčnem obračunu akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti.

(4) Upravičenec, ki želi uveljavljati znižanje dohodkov, ki so podlaga za ugotavljanje preseganja dohodkovnega cenusa, na podlagi druge alineje tretjega odstavka 14. člena te uredbe, mora ministrstvu predložiti plačne liste iz časa rednega delovnega razmerja za mesece, za katere uveljavlja znižanje teh dohodkov.

(5) Podatke o delovnih štipendijah ministrstva, Javne agencije za knjigo Republike Slovenije in delovnih štipendij iz naslova knjižničnega nadomestila pridobi ministrstvo iz lastnih evidenc in evidenc Javne agencije za knjigo Republike Slovenije.

(6) Upravičenec, ki želi uveljavljati znižanje dohodkov, ki so podlaga za ugotavljanje preseganja dohodkovnega cenusa, iz naslova drugih primerljivih umetniških štipendij, namenjenih spodbujanju ustvarjanja, in odbitek iz naslova nagrad na področju kulture, ki jih je prejel v zadnjih treh letih, mora predložiti dokazila o njihovem prejemu in višini ter o tem, da je bil dohodek oproščen plačila dohodnine.

(7) Upravičenec, ki želi uveljavljati znižanje dohodkov, ki so podlaga za ugotavljanje preseganja dohodkovnega cenusa, na podlagi šeste alineje tretjega odstavka 14. člena te uredbe, mora predložiti ustrezna dokazila o njihovem nastanku, plačilu, višini in povezanosti z izvedenimi projekti oziroma programi.

18. člen

(1) Dokler preseganje dohodkovnega cenusa ni ugotovljeno, se prispevki za socialno varnost za tekoče leto plačujejo kot akontacija.

(2) Če ministrstvo ugotovi, da upravičenec ne presega dohodkovnega cenusa oziroma da ga presega za največ 30 %, izda odločbo, s katero določi, v kolikšnem deležu lahko upravičenec uveljavlja pravico do plačila prispevkov za socialno varnost.

(3) Če ministrstvo ugotovi, da upravičenec dohodkovni cenzus presega za več kot 30 %, z odločbo ustavi plačevanje prispevkov. Ministrstvo upravičencu ustavi plačevanje prispevkov za socialno varnost

do pridobitve novih podatkov, iz katerih izhaja, da je ponovno upravičen do izplačila prispevkov oziroma do plačila prispevkov v večjem deležu.

(4) Z odločbama iz drugega in tretjega odstavka se upravičencu naloži tudi vračilo preveč plačanih akontacij prispevkov v tekočem letu. Če upravičenec ne vrne zneska preveč plačanih akontacij prispevkov v 30 dneh od vročitve odločbe, se ta obveznost pošlje v izvršitev Finančni upravi.

(5) Upravičenec lahko pisno zahteva ustavitev izplačevanja akontacije prispevkov za socialno varnost za tekoče leto ali njihovo izplačevanje v delnem znesku. Ministrstvo izda o tem odločbo, s katero upravičencu ustavi izplačevanje akontacije prispevkov ali njihovo izplačevanje v delni višini s prvim dnevom naslednjega meseca in ne čaka na pridobitev podatkov, iz katerih bi izhajalo, da upravičenec presega dohodkovni cenzus ali je upravičen do izplačevanja v delni višini.

(6) Če se pozneje za nazaj ugotovi upravičenost do plačila prispevkov za socialno varnost oziroma upravičenost do plačila prispevkov za socialno varnost v višjem znesku, kot je bil izplačan z akontacijami, lahko upravičenec od Finančne uprave zahteva vračilo zneska prispevkov za socialno varnost, ki jih je v tekočem letu plačal sam.

(7) Na pisno prošnjo upravičenca lahko ministrstvo dovoli obročno vračilo sredstev, če bi enkratno vračilo za upravičenca pomenilo občutno finančno breme. Občutno finančno breme pomeni, da bi enkratno vračilo pomembno poslabšalo upravičenčevo materialno stanje in ogrozilo redno poravnavanje osnovnih življenjskih stroškov. Ugotavlja se na podlagi višine vračila v razmerju do doseženih dohodkov v zadnjih šestih mesecih, upoštevajo se tudi število vzdrževanih družinskih članov in tekoče obveznosti. V tem primeru ministrstvo določi število obrokov in dinamiko vračila, pri čemer upošteva višino zneska, finančne zmožnosti upravičenca in druge okoliščine, pomembne za odločanje.

19. člen

(1) Če ministrstvo ugotovi, da upravičenec ni več vpisan v razvid ali ni več rezident Republike Slovenije za davčne namene, izda odločbo, s katero ustavi/prekine plačevanje prispevkov za socialno varnost oziroma akontacij prispevkov upravičencu, in sicer s prvim dnevom naslednjega meseca od ugotovitve teh okoliščin.

(2) Z odločbo iz prejšnjega odstavka se upravičencu naloži tudi vračilo vseh morebitnih plačanih prispevkov oziroma akontacij prispevkov v času, ko ta ni bil vpisan v razvid oziroma ni bil rezident Republike Slovenije za davčne namene.

(3) Če upravičenec ne vrne plačanih prispevkov oziroma akontacij prispevkov iz prejšnjega odstavka v 30 dneh od vročitve odločbe, se ta obveznost pošlje v izvršitev Finančni upravi.

(4) Če se v času trajanja pravice do plačila prispevkov za socialno varnost upravičenec ponovno vpiše v razvid oziroma če ponovno postane rezident Republike Slovenije za davčne namene, ministrstvo izda odločbo, s katero začne upravičencu znova izplačevati prispevke oziroma akontacije prispevkov s prvim dnevom naslednjega meseca od nastanka teh okoliščin.

20. člen

(1) Če je posamezniku ustavilo uveljavljanje pravice do plačila prispevkov, ministrstvo izda odločbo, s katero začne upravičencu znova izplačevati akontacije prispevkov s prvim dnevom naslednjega meseca, ko pridobi podatke, iz katerih izhaja, da ne presega dohodkovnega cenzusa za več kot 30 %. Če

upravičenec uveljavlja pravico do plačila prispevkov na podlagi druge, tretje ali četrte alineje prvega odstavka 15. člena te uredbe, pa se ugotovi, da bi lahko glede na ugotovljene dohodke uveljavljal pravico do plačila prispevkov v večjem deležu kot v preteklem letu, ministrstvo izda odločbo, s katero določi nov ustrezen delež, v katerem upravičenec uveljavlja pravico do plačila prispevkov v skladu s 15. členom te uredbe.

(2) V primeru iz prejšnjega odstavka lahko upravičenec od Finančne uprave za obdobje od 1. januarja tekočega leta zahteva vračilo delnega ali celotnega zneska prispevkov za socialno varnost, ki jih je plačal sam, do višine, določene v tretjem odstavku 83. člena zakona. Upravičenec poda vlogo za vračilo zneska plačanih prispevkov Finančni upravi in o tem obvesti ministrstvo, da to lahko pravočasno poravna ustreznemu znesku pri Finančni upravi.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena lahko upravičenec od 1. januarja pisno zaprosi za ponovno izplačevanje akontacije prispevkov ali izplačevanje akontacije prispevkov v večjem deležu za tekoče leto. Ministrstvo izda odločbo, s katero začne upravičencu znova izplačevati akontacije prispevkov ali izplačevati akontacije v večjem deležu s prvim dnem naslednjega meseca, ko upravičenec poda izjavo, da ne presega dohodkovnega cenzusa za več kot 30 %, in ne čaka na pridobitev podatkov v skladu s 14. členom te uredbe, iz katerih izhaja, da upravičenec ne presega dohodkovnega cenzusa za več kot 30 %.

(4) Če se pozneje iz pridobljenih podatkov v skladu s 14. členom te uredbe ugotovi, da upravičenec presega dohodkovni cenzus za več kot 30 %, se upravičencu naloži tudi vrnitev zneska vseh že plačanih akontacij prispevkov za tekoče leto.

VII. SPOROČANJE PODATKOV IN UPORABA PREDPISOV

21. člen

(1) Ministrstvo pošlje odločbe, ki jih izda po tej uredbi, pristojni izpostavi Finančne uprave, območni enoti Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve.

(2) Upravičenec lahko za čas trajanja pravice do plačila prispevkov za socialno varnost pooblasti ministrstvo, da zanj oddaja elektronski obrazec obračuna prispevkov za socialno varnost in zavarovanje (v nadaljnjem besedilu: elektronski obrazec obračuna) Finančni upravi. Če upravičenec zaradi višje zavarovalne osnove doplačuje mesečne prispevke ali če ministrstvo preneha plačevati prispevke ali jih upravičencu plačuje v delni višini zaradi preseganja dohodkovnega cenzusa oziroma ker upravičenec ni rezident Republike Slovenije za davčne namene, ministrstvo ne oddaja elektronskega obrazca obračuna v imenu upravičenca.

(3) Če upravičenec ne pooblasti ministrstva za oddajo elektronskega obrazca obračuna, mora obrazec oziroma popravek tega oddati sam.

22. člen

Samostojni delavec v kulturi obvesti ministrstvo o vsakem novem dejstvu ali spremembi podatkov, ki vpliva na vpis v razvid ali na obstoj oziroma uveljavljanje pravice do plačila prispevkov za socialno varnost, na oddajo elektronskega obrazca obračuna in določitev višine plačila prispevkov za socialno varnost, v 15 dneh po njihovem nastanku oziroma spremembi.

23. člen

Za uveljavljanje pravic po tej uredbi se glede vseh postopkovnih vprašanj, ki niso urejena s to uredbo, uporablja zakon, ki ureja splošni upravni postopek.

VIII. POMOČ PO PRAVILU »DE MINIMIS«

24. člen

(1) Pravica do plačila prispevkov za socialno varnost po tej uredbi se dodeli kot pomoč »de minimis« v skladu z [Uredbo Komisije \(EU\) 2023/2831](#) z dne 13. decembra 2023 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči *de minimis* (UL L št. 2023/2831 z dne 15. 12. 2023; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2023/2831/EU).

(2) Skupna pomoč »de minimis«, ki se odobri in izplača istemu upravičencu – enotnemu podjetju, ne sme presegati zgornje meje 300.000 eurov v katerem koli obdobju treh proračunskih let ne glede na obliko in namen pomoči. Enotno podjetje je podjetje, kot je opredeljeno v 2. točki 2. člena [Uredbe 2023/2831/EU](#).

(3) Če je upravičenec za iste upravičene stroške prejel ali namerava prejeti tudi državno pomoč, skupni znesek prejete pomoči ne sme preseči zgornje meje in intenzivnosti pomoči, določene za posebne okoliščine vsakega primera v predpisih Evropske unije.

25. člen

(1) Ministrstvo od prejemnika pomoči pred dodelitvijo pomoči »de minimis« pridobi:

- pisno izjavo o že prejetih pomočeh »de minimis«, vključno z navedbo, pri katerih dajalcih in v kolikšnem znesku, o kandidaturi za pomoč »de minimis« ter o že odobreni in še ne izplačani pomoči »de minimis«, vse v zadnjem triletnem obdobju,
- pisno izjavo o drugih že prejetih (ali zaprosenih) pomočeh za iste upravičene stroške,
- pisno izjavo, da z dodeljenim zneskom pomoči »de minimis« ne bo presežena zgornja meja pomoči »de minimis« in dovoljene intenzivnosti pomoči po drugih predpisih, in
- seznam vseh z njim povezanih podjetij.

(2) Ministrstvo prejemnika obvesti, da je pomoč dodeljena po pravilu pomoči »de minimis« v skladu z [Uredbo 2023/2831/EU](#), o višini pomoči »de minimis« ter o nazivu in številki sheme pomoči »de minimis«.

IX. PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

26. člen

Postopki za vpis v razvid in postopki za priznanje pravice do plačila prispevkov za socialno varnost, začeti pred uveljavitvijo te uredbe, se dokončajo v skladu s to uredbo.

27. člen

(1) Če obdobje zadnjih petih let pred vložitvijo vloge za priznanje pravice do plačila prispevkov za socialno varnost zajema tudi obdobje od 12. marca 2020 do 31. maja 2022, se pri vrednotenju predlagateljevega dela upoštevajo znižani točkovni pragovi iz Priloge I, in sicer tako, da znaša točkovni prag za kriterij obsega 18 točk, skupni točkovni prag pa 68 točk.

(2) Če obdobje zadnjih petih let pred vložitvijo vloge za priznanje pravice do plačila prispevkov za socialno varnost zajema tudi obdobje od 12. marca 2020 do 31. maja 2022, se pri vrednotenju predlagateljevega dela v okviru deficitarnih poklicev upoštevajo znižani točkovni pragovi iz Priloge II, in sicer tako, da znaša točkovni prag za kriterij obsega 15 točk, skupni točkovni prag pa 60 točk.

28. člen

Samostojni delavci v kulturi, ki so ob uveljavitvi te uredbe v razvid vpisani z več kot petimi poklici, morajo najkasneje v treh mesecih od uveljavitve te uredbe ministrstvu pisno sporočiti, s katerimi od teh poklicev želijo biti še naprej vpisani v razvid, upoštevajoč določbo tretjega odstavka 2. člena te uredbe. Ministrstvo na podlagi tega izda odločbo, s katero uskladi podatke v razvidu.

29. člen

Samostojnim delavcem v kulturi, ki jim je bila pred uveljavitvijo te uredbe priznana pravica do plačila prispevkov za socialno varnost do izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine, v skladu s petim odstavkom 8. člena Uredbe o samozaposlenih v kulturi (Uradni list RS, št. 45/10, 43/11, 64/12, 28/14, 35/16, 84/16, 25/23, 44/24, 2/25 in 4/25 – popr. in 77/25 – ZUJIK-I), ministrstvo na podlagi pisne vloge z odločbo prizna pravico do plačila prispevkov za socialno varnost v skladu z določbo sedmega odstavka 9. člena te uredbe.

Če je pravica do plačila prispevkov za socialno varnost pred vložitvijo vloge iz prejšnjega odstavka že prenehala, se pravica do plačila prispevkov za socialno varnost v skladu z določbo sedmega odstavka 9. člena te uredbe lahko prizna le za naprej, ne pa tudi za čas med prenehanjem pravice in vložitvijo vloge.

Vpis v razvid samostojnih delavcev v kulturi je pogoj za priznanje pravice do plačila prispevkov za socialno varnost na podlagi tega člena.

30. člen

Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJ PES) na podlagi te uredbe, v Poslovnem registru Slovenije vsem subjektom s pravnoorganizacijsko obliko »Samozaposleni v kulturi«, spremeni pravnoorganizacijsko obliko iz dosedanje »Samozaposleni v kulturi«, v »Samostojni delavec v kulturi«.

31. člen

Z dnem uveljavitve te uredbe se preneha uporabljati Uredba o samozaposlenih v kulturi (Uradni list RS, št. 45/10, 43/11, 64/12, 28/14, 35/16, 84/16, 25/23, 44/24, 2/25 in 4/25 – popr. in 77/25 – ZUJIK-I).

32. člen

Ta uredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.